

Yoga és a démonok, avagy egy közfelháborodás margójára

Az elmúlt napokban bizonyos mértékben magam is tanújává váltam annak a szinte elképesztő méreteket öltő közfelháborodásnak, amelyet egy hazánkban jelentős számú hívet számláló, teológiai megközelítését és gondolkodásmódját tekintve leginkább a neoprotestantizmus és a karizmatikus mozgalom körébe sorolható, önmagát keresztény princípiumokon állónak valló vallási szervezet vezető lelkésze indított útjára azáltal, hogy napjaink egyik legdivatosabb mozgásformáját, a köztudottan keleti történeti és filozófiai gyökerekkel rendelkező jógát helyezte a karizmatikus keresztények körében oly gyakori kirekesztő és ítélkező tendenciák keresztüztübe. A kérdéses személy állítása szerint a jóga nem más, mint egy természetfeletti szellemi tartalommal rendelkező tevékenység, amely a mozgás által démonokat idéz meg, illetőleg a jógát gyakorló személy egy eleve démonok tiszteletére rendelt rituális cselekményt végez. A különféle fórumokon böngészvén érvek és ellenérvek meglehetősen széles és változatos köreit nyílt alkalmam figyelembe venni, és többek között ezen tapasztalataim késztettek arra, hogy a témakörben magam is megnyilatkozzam, felvillantván azt a fajta álláspontot, amelyet az általam képviselt tradíció és hagyományvonal fogalmaz meg a kérdés kapcsán.

Önmagamat tradicionális ihletettségű gondolkozónak vallom, és mint ilyen, egyfajta gnosztikus irányultságú szellemi és metafizikai utat követek, amely bár esetemben elsődlegesen a gnosztikus kabbalah talaján áll, ám mindezen túlmenően mégis olyan forrásokhoz kötődik, mint a hindu, buddhista, bön és taoista hagyományvonalak. Ilyetén minőségemben úgy gondolom, szavam talán megfontolásra méltó szempontokat nyilváníthat meg, amelyek valamelyest tisztábban engednek majd látni a kérdés tekintetében.

Írásomat a kérdéses pásztor vallási, világnézeti, és amennyiben lehetséges így fogalmaznom, akkor szellemi hovatartozásának feltárásával szeretném kezdeni. Ezen a ponton fontos megjegyeznünk, hogy tradicionális értelemben sem a neoprotestantizmus, sem pedig a különféle újkori keresztény-karizmatikus vonalak nem tekinthetők a kereszténység hiteles, tradicionális értelemben is elfogadható ágazatainak. A hagyományos és történetileg hiteles, tehát az osztatlan Egyház első hét egyetemes zsinatának tanítását követő kereszténység (bár ennek a feltételnek alapvetően nem felel meg, ám mégis a kereszténység tradicionális ágazataihoz sorolható a római katolicizmus is) hitelveit és teológiai alapjait eredeti értelmükből erőteljesen kiforgatva, eltorzítva, és a hangsúlyokat jelentős mértékben átrendezve képezik le híveik számára, a keresztény Gnózis hagyományai által képviselt szellemiséget pedig legalább annyira démoninak tekintik, mint a fentebb említett jógát. Ezekre a közösségekre és felekezetekre jellemző, hogy a Bibliát egyfelől bizonyos kérdések kapcsán gyakorlatilag szó szerint értelmezik, míg más, ugyancsak fontosnak és lényegesnek nevezhető aspektusok tekintetében kényük és kedvük szerint átfogalmazzák és megforgatják. Ezen tendenciák lehetővé teszik számukra azt, hogy a tőlük idegen jelenségeket és megnyilvánulásokat démoni jelleggel ruházzák fel, míg a számukra kedves, ám valójában a keresztény tradíció szellemiségével homlokegyenest szembemenő tényezőket üdvösnek és üdvözölendőnek nevezzék ki. Ilyetén módon például az anyagiakban történő gyarapodást és a pénzbeli vagyon megszerzését úgy tekintik, mint Istennek kedves cselekedetet, hitük szerint ugyanis az Isten bőségesen, anyagi értelemben is megjutalmazza az Őt tisztelőket. E szerint a nézőpont szerint nem kevesen közülük úgy tartják, hogy míg az anyagi vagyon gyarapodása annak a jele, hogy az Isten előtt kedves az illető személye, addig a szegénységet, szerencsétlenséget és betegséget alapvetően büntetésnek tekintik, amellyel az Isten az előtte érdemteleneket sújtja. Mindez azonban a keresztény tanoknak borzalmas mértékű, a nem-értést teljes valójában megnyilvánító kiforgatása, amely ráadásul teljes mértékben szembe megy mindazzal, amelyet a keresztény hagyomány mindig is vallott.

További tisztázásra ad alkalmat annak kijelentése, hogy bár a kérdéses személy önmagát pásztornak, sőt mi több az általa képviselt szervezet vezető lelkészének tekinti, sem tradicionális

értelemben, sem pedig a létrendben betöltött állapotának vonatkozásában nem tekinthető papnak, azaz nem képes szacerdotális és pontifikális erőt megnyilvánítani. Mindennek a tiszta kijelentése azért elsődlegesen fontos számunkra, mert az illető szavai ilyen módon nem tekinthetőek metafizikai és spirituális értelemben megbízható és hitelt érdemlő megnyilvánulásoknak. Vallásos érzületű megnyilvánulásainak keretein belül rendre összekever és helytelenül, pontatlanul használ olyan fogalmakat, amelyeknek eredeti jelentésével és jelentőségével alapvetően nincsen tisztában, illetőleg mivel létrendi értelemben minden kétséget kizáróan nem áll a papi létállapot fokozatán, így spirituális és metafizikai kérdésekben megnyilvánított gondolatainak nem lehetséges hitelt tulajdonítanunk. Kétségtelenül nem érti, mert nem is értheti azt, amelyről a jóga kérdéséről szólan szándékozott.

Lényeges pont továbbá, hogy a kérdéses személy nevével fémjelzett szervezet eseményein jellemző módon olyan tevékenységeket végeznek, amelyet bár ők maguk a Szent Lélek által történő csodálatos megérintettségnek, eltöltöttségnek és gyógyulásnak neveznek, ám valójában démonológiai szempontból jelentős aggodalomra adnak okot. Amennyiben a Szent Írásokat vesszük alapul, néminemű kutakodást követően nyilvánvalóvá válhat számunkra, hogy a Szent Lélekkel való találkozás sohasem jár idegrángásokkal, vonaglással, illetőleg hisztériás állapotban történő rohángalással, hanem mindig egyfajta transzcendens és letisztult, emelkedett tudatállapotot eredményez. Azok a fajta történések, amelyek a kérdéses szervezet háza táján a Szent Lélek megnyilvánulásával kerülnek összemosásra, minden egyes valódi és autentikus keresztény egyház szemében démoni befolyásoltsággal kerülnek elkönyvelésre. Hilarion Alfeyev orosz orthodox metropolita zseniális munkájában (A Hit Titka) komoly teológiai megalapozását adja annak, hogy miért is nem tekinthetőek ezek az alkalmak a Szent Lélek látogatásainak, és miért is esnek a démoni megszállottság kategóriájába.

Beszéljünk a továbbiakban arról, méghozzá meglehetősen provokatív jelleggel, hogy vajon található-e valamilyen fajtájú igazság a kérdéses személy szavai mögött, azaz hogy tekinthető-e a jóga bármilyen mértékben démonidézésnek, ugyanis a válasz azért nem annyira egyszerű, mint ahogyan a legtöbb vélemény állítja. Ebben a tekintetben mindenképpen különbséget kell ugyanis tennünk a jóga, mint az egyik legnépszerűbb nyugati mozgásforma, valamint a yoga, azaz a szellemi megvalósítás útja között. Egy egyszerű, ámde mégis szemléletes példát találva azt mondhatom, hogy a jóga, mint mozgásforma, és a yoga, mint szellemi út úgy aránylanak egymáshoz, mint a vasárnapi kereszténység és az ünnepnap templomba járás a keresztény aszkézishez és misztikához. Míg előbbi egyfajta felületes váz, külsőség, amely a jobb közérzet elérése érdekében gyakorolható, és amely voltaképpen bármennyire gyakorolt és hangoztatott is, még nem tett senkit sem szellemi értelemben megvalósítottá, addig utóbbi egy hiteles és tradicionális megvalósítási út, amelynek keretein belül az önfeladás, és az Istenséggel való találkozás élménye válik realizálhatóvá. Egyszerűbben fogalmazva tehát azt lehet mondani, hogy a jóga, mint hétköznapi mozgásforma nem több, és nem is kevesebb, mint a jó közérzet és egészség érdekében végzett, egyszerű tornagyakorlat csakúgy, mint a vasárnapi templomlátogatás. Ezzel szemben azonban a yoga, mint tradicionális megvalósítási út voltaképpen minden más, csak nem a hétköznapi értelemben vett egészség és jó közérzet elérése céljából történő fáradozás. Tényként könyvelhető el, hogy a kérdéses személy ennek a fontos különbségtételnek egyáltalán nincsen tudatában, ugyanis ellenkező esetben bizonyára nem gyanúsítana démoni jelleggel egy alapvetően ártatlan gimnasztikus mozgásformát, ám a valósághoz ugyanakkor az is hozzátartozik, hogy ezzel a fent említett különbséggel még a jóga rendszeresen gyakorló személyek túlnyomó többsége sincsen tisztában, legalábbis a megnyilvánulások jelentős részéből ez tűnik ki számunkra.

A jóga és a yoga között ugyanis alapvető különbség húzódik meg, és a legtöbb, önmagát jóginak és jóginak valló személy voltaképpen nem yogi és nem yogini egyáltalán. A yoga transzcendens vonatkozásában ugyanis valóban démonidézés folyik, amelytől a kérdéses pástor valóban jobban teszi, amennyiben óva inti híveit, ugyanis az alkalmait látogató személyek zöme valóban alkalmatlan lenne egy tradicionális értelemben vett yoga-ösvény bejárására. A yoga, mint

metafizikai megvalósítási út ugyanis valóban azt a lényegiséget hordozza magában, hogy a folyamat alatt az aspiráns egyre és egyre újabb és erősebb démonokat idéz meg, amelyekkel szemben egyfelől a saját autonómiáját igyekszik megőrizni, másfelől pedig felettük hatalmat kíván szerezni. A démon ugyanis természetéből fakadóan kétféle lehet, így beszélhetünk a pusztító, ártó szándékkal bíró kakodaimon, valamint a segítő, pozitív szándékkal rendelkező agathodaimon kategóriájáról. A hozzájuk kapcsolódó goethia, azaz démonomágia lényege éppen abban áll, hogy a mágus olyan erőket idéz meg, amelyeket még nem birtokol a saját erőiként, ezért azok külső lények (heteron erők), azaz különféle démonok formájában jelennek meg. A mágikus operáció célja, hogy ezek felett a lények felett hatalmat szerezzen az aspiráns, azaz képessé váljon az ő saját erőiként (auton erők) mozgatni őket. Praktikus módon mindez úgy fest, hogy a szellemi út során egyre és egyre hatalmasabb belső erőket idézünk meg, tehát például olyan szellemi feladatokat adunk magunknak, amelyeknek a megoldása által különféle jártasságokat és képességeket szerzünk meg, azaz egyre és egyre nagyobb démoni (heteron) erőket invokálunk, amelyek felett uralmat szerzünk, tehát saját erőinkké (auton) tesszük őket. Ennek a folyamatnak az alacsonyabb fokozatain például kísérletet teszünk a gondolkodásunk uralására, egyre bonyolultabb gondolati struktúrák megteremtésére, fenntartására és végül elengedésére, avagy az érzelmekkel és érzésekkel végzett gyakorlatok során megkíséreljük elérni, hogy azt érezzük, amit akarunk, és ne érezzük azt, amit nem akarunk. Mindezek csupán egyszerű és felületes példák, azonban meglátásom szerint jól rámutatnak annak lényegére, hogy miként is értelmezik a yoga útját azok, akik igazi yogi és yogini mivoltukban ezt az utat járják.

Az erőknek megidézése során tekintetbe szükséges venni, hogy nem szabad egyszerre túlságosan nagy erőkhöz nyúlnunk, hanem mindenkor a fokozatosság elve számít irányadónak. Ellenkező esetben könnyen előállhat azon probléma, hogy az újonnan megidézett erők a mágus ellen fordulnak, esetleg szét is tépik őt. A spirituális utazás ugyanis veszedelmes vállalkozás, amelyen a gyakorlatlanok könnyedén rajta veszhetnek, így valamilyen szempontból még akár megokoltnak is tekinthető a kérdéses pásztor azon törekvése, hogy híveit ezektől az utaktól távol tartsa. A különféle karizmatikus és neoprotestáns felekezetek ugyanis bővelkednek olyan személyekben, akiket egy metafizikai értelemben helyesen elgondolt szellemi út során megélt élmények valóban súlyosan megbetegíthetnek, esetleg akár valóban démoni megszállottságba taszíthatnak, így a keresztény pásztor bizonyos szempontból nagyon is jól teszi, amennyiben hívei közül senkinek sem javasol yoga-ösvényeket. Nyilvánvaló természetesen, hogy a lelkes lényegében semmit sem tud ezekről a fajta kérdésekről, és nemtudásának köszönhetően beszél a mozgásformáról akkor, amikor a yogát, mint spirituális utat próbálja megragadni. Bizonyos szempontból nézve nem mond ostobaságot, ám nemtudása mégis nevetségessé teszi őt akkor, amikor egy gyakorlatilag ártalmatlan mozgásformát próbál összemosni a valódi megvalósítás útjaival.

Vizsgáljunk meg még egy rendkívül érdekes kérdést, ez pedig az úgynevezett démonúzések problematikája. Ilyen szertartásokat tudomásom szerint az ominózus szervezet is végez, megítélésük szerint kiemelkedő sikerességgel. Még azoknak számára is, akik a szolipszizmus filozófiai alapvetéseit nem ismerik, avagy ismerik, de nem fogadják el érvényes valóság gyanánt, alapvetően feltűnhet azon jellegzetesség, hogy a démonúzés folyamata során elsődlegesen a kakodaimon és a démonúzó viaskodik, a megszállott személy pedig voltaképpen igencsak csekély jelentőséggel bír a folyamat során. Tudvalevő továbbá azon jellegzetesség, hogy a megszállotton keresztül megszólaló démon azzal próbálja meg mintegy elijeszteni a démonúzést végző személyt, hogy őt a saját bűneivel, gyarlóságaival és mulasztásaival vádolja meg, azaz a démon ilyenén módon mutat rá a démonúzó hibáira és gyengeségeire. Valójában tehát arról van szó, hogy a megszállott személyen keresztül a démonúzést végző voltaképpen a saját démonaival küzd meg, tehát azokat invokálja, szembesíti és győzi le, méghozzá meglehetősen fáradságos úton és módokon. Mindebből annyi lehet nyilvánvaló számunkra, hogy a kérdéses szervezet által végzett úgymond démonúzések lehetnek ugyan hatásosak, azonban a metafizikai és spirituális tudás hiányában tevékenykedő (és

ebben a keresztény ágazatban csakis és kizárólag ilyenekről lehet szó) ördögűzők munkálkodása hosszú távon borzalmasan szörnyű és visszafordíthatatlan károkat okoz mindegyik résztvevő számára. Nem véletlen, hogy a keleti orthodoxiában démonokat legtöbbször a sztarec, azaz a szent ember üzhet ki, a római katolicizmusban pedig erre kiemelkedő tudással rendelkező papokat rendelnek. A démonokkal való bármiféle operáció ugyanis olyan mágikus és theurgikus művelet, amelyet csakis és kizárólag komoly szellemi potenciálok birtokában lehet és szabad csak végezni.

Sajnálatos módon a New Age ebben valóban vétkes, és legalább olyan mértékben, mint a tanulmányomban felemlített keresztény-karizmatikus és neoprotestáns közösségek. Számos New Age irányzat, kurzus és módszer foglalkozik különféle angyalnak nevezett entitások bevonásával, megidézésével és megszólításával, ezt a fajta tudást pedig különféle hétvégi tanfolyamok keretein belül kínálják az arra felkészületlen és alkalmatlan jelöltek számára. Sajnos nem egyszer nyílt alkalmam figyelemmel kíséreni, hogy miként váltak viszonylag jó szándékkal rendelkező személyek azoknak az erőknek az áldozatává, amelyeket rosszul, felkészületlenül és alkalmatlanul hívtak be az életükbe. Ilyen módon tehát a különféle yoga-ösvények valóban veszélyesek lehetnek, ám a rajtuk valóban következetes módon haladó kevesek általában ennek igenis tudatában vannak, és ebben a tudatban szentelik rájuk az életüket. A New Age mozgalmainak köszönhetően sajnos valóban nem kizárt, hogy veszedelmes módszerek és utak kerülnek olyan személyek látóterébe, akik egyáltalán nincsenek felkészülve rájuk, így a figyelmeztetés ténylegesen megalapozott lehet bizonyos mértékben, azonban a kérdéses megnyilatkozás esetében nagyon csekély az esélye annak, hogy a pásztor ezekre az ágazatokra gondolt. Mindezzel azt kívánom mondani, hogy bizonyos szempontból korántsem meglepő és okatlan az említett lelkészhez hasonló személyek aggodalma, azonban a fogalmak meg nem értése miatt ugyanakkor mégis olyan tevékenységeket bírál, amelyek köszönőviszonyban sincsenek sem okkult praktikákkal, sem pedig len démonidézéssel.

Napjainkban ugyanis a jóga, mint mozgásforma gyakorlatilag semmiféle kapcsolatban sincsen azzal a fajta tradicionális megvalósítási úttal, ahogyan mondjuk India egyes részein, avagy Tibetben gyakorolják. Újabb példát előrántván azt mondhatnám, hogy hasonlóképpen nincsen közük egymáshoz, mint ahogyan a potrohos luxusvadászokat a kényelmes lőállásból a sokszor külön az ő számukra "odarendelt" vadra rálövető vadászatnak sincsen köze ahhoz az ősi és emberhez méltó formához, amikor a vadász még késsel, lándzsával és esetleg íjjal állt ki, szemtől szembe a vad ellen. Ugyanígy egy divatos jógastúdióban, avagy az otthon kényelmében elvégzett, alapvetően inkább tornának számító jóga gyakorlatnak sem lehet semmiféle kapcsolata a metafizikai megvalósítással, illetően módon pedig démonokat sem képes mozgósítani. Hasonlatos mindez ahhoz, amikor például valaki úgy próbál szakramentális liturgiákat végezni, hogy nem érhetőek tetten esetében a szükséges papi potenciálok. Hiába végzi el szinte színpadias tökéletességgel ugyanazokat a mozdulatokat, és hiába ejti ki a megfelelő szavakat, szakramentális és theurgikus értelemben nem fog történni semmi sem. Előző példánk vadászát persze ettől függetlenül még érhetik kellemetlenségek, példának okáért meghúzhatja a lábát, miközben felmászik a magaslesre, agyon is csipkedhetik a szúnyogok, azonban minden valószínűség szerint nem fogja vaddisznó, farkas, avagy medve széttépni. Ilyetén módon egy békésen jógázó személynek sincs mitől tartania, hiszen ő maga inkább jóga gyakorlat-szerű mozgásformát végez, illetőleg olyan tornagyakorlatokat folytat, amelyek tartalmazznak ugyan jóga-szerű elemeket, azonban a valódi yoga praxisától igazán távol állnak.

Összefoglalván a fentebb kifejtetteket azt mondhatom, hogy bár a pásztor részéről minden valószínűség szerint a fogalmak markáns összemosása, és a nemtudás megnyilvánulása érhető tetten a jógáról való megnyilatkozásban, azonban szavait bizonyos szempontból érdemes végiggondolnunk, főként abban az esetben, amennyiben mi magunk a metafizikai megvalósítás autentikus útjain járunk, avagy ilyen utak bejárására készülünk, itt ugyanis valódi démonokat idézünk meg, és valódi küzdelem történik, amely által hatalmat igyekszünk nyerni ezek felett a

lények felett. A pásztor bizony jól tette, amennyiben felkészületlen és tudatlan követőit óva intette ezektől a szellemi utaktól, ugyanis ezek valóban nem nekik valók, azonban a tudatlanság és a fogalmak összemosása által mégis nevetséges helyzetbe hozta önmagát és egész közösségét azáltal, hogy egy olyan mozgásformával kapcsolatban tett értelmetlen kijelentéseket, amely napjainkban már egyáltalán nem áll kapcsolatban azzal az úttal és módszerrel, amelyről a nevét kapja. Jógázni rengetegen jógáznak, azonban a yoga útját csupán olyan kevesek követik, akik valóban erre az útra tették fel egész életüket, és ennek okán tudomásuk van a rajta leselkedő veszélyekről is, ezeket pedig teljes tudatossággal vállalják, sőt mi több, egyenesen keresik is.